

Autisme i barnehagen

En brosjyre fra SPISS

AUTISME I BARNEHAGEN

Ikke alle autistiske barn oppdages like tidlig, symptomene eller utfordringene blir ikke synlige før forventningene overgår forutsetningene, men for en del barn kan dette skje allerede i barnehage-alder.

Hvis du tenker at et barn du kjenner kanskje er autistisk, er det viktig å ta denne bekymringen videre og få barnet undersøkt av fagfolk med denne kompetansen. Her er noen av de vanligste tegnene på at et barn kan være på autismspekteret:

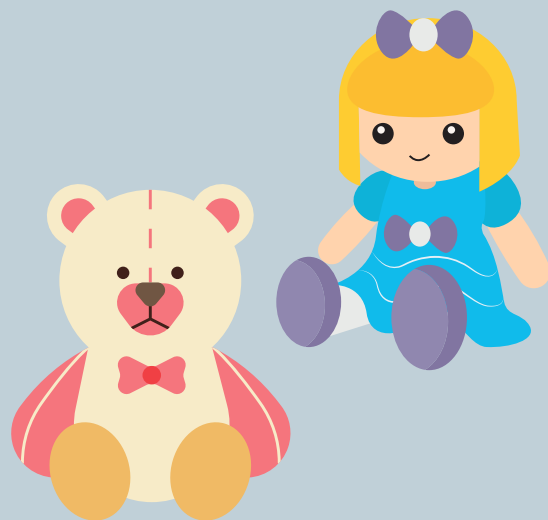
- **Lite bruk av sosialt smil**
- **Lite imitasjon**
- **Reagerer ikke på navnet sitt**
- **Lite interesse for andre mennesker**
- **Lite lyder, babling eller tale rettet mot andre mennesker**
- **Vansker med felles oppmerksomhet (eks. bruke eller følge peking)**
- **Mangelfull eller manglende øyenkontakt**
- **Annerledes kosing eller vil ikke motta trøst eller kos**
- **Annerledes reaksjoner på sanseinntrykk**
- **Bruker leker og gjenstander på andre måter enn tingens intensjon (eks. snurrer på lekebilens hjul i stedet for å leke at den kjører)**
- **Viser følelser på en annenledes måte**
- **Viser manglende forståelse for farer**
- **Misliker sterkt endringer i rutiner**

EN ANNEN MÅTE Å LEKE PÅ

Autistiske barn leker ofte på en annen måte enn de andre barna i barnehagen. Ofte foretrekker de å leke alene eller parallelt med andre (dvs. leke ved siden av, ikke sammen med.)

Autistiske småbarn;

- Er ofte mer opptatt av objekt og handling enn av personer
- Velger gjerne leker som gir sensorisk stimulans heller enn sosial
- Velger ofte yngre lekekamerater
- Har behov for å "ha full regi"

VANLIGE UTFORDRINGER

Det kan by på flere utfordringer for et autistisk barn å være i barnehagen.

- Fellesaktiviteter som samling, å være i garderoben, måltider osv. kan være utfordrende av mange grunner. Felles beskjeder er vanskelige å forstå og få med seg. Å vente på tur er en utfordring og støy fra andre barn kan være direkte smertefullt. I tillegg kommer forventningene om å "oppføre seg" som man til stadighet feiler på.
- Mat er et kapittel for seg. Mange autistiske barn er sensitive for både smak, lukt og konsistens på matvarer og kan få sterke reaksjoner dersom de blir presset.
- Rutiner som for andre er selvfølgelige eller fornuftige, kan være ukjente, skremmende og uforståelige for det autistiske barnet.
- Mange voksne og barn man må forholde seg til samtidig, kan bli fullstendig kaos og oppleves skremmende og uforutsigbart.

- Andre barn og voksnes kommunikasjon kan by på store problemer - hva mener de egentlig? Og hva forventer de av meg?
- Lek som krever samspill og underforståtte spilleregler kan forvirre og skape engstelse.
- Å skilles fra foreldrene ved ankomst kan være vanskelig hvis man ikke har tidsbegrep eller forståelse for sammenhenger. Kommer de noengang tilbake?

HVA TRENGER BARNEHAGEBARNET?

Oversikt og forutsigbarhet

Tydelighet

Sammenheng

Forklaringer

Motivasjon

Forståelse

Verden er et merkelig og noen ganger skremmende sted for autistiske barn. Vår oppgave blir derfor å gjøre den litt mindre skremmende og litt mer forståelig!

Behovet for oversikt og forutsigbarhet handler om å vite hva som skal skje, hvem som er med, hvor det skal foregå, hvor lenge det varer og ikke minst hva som er forventet av barnet.

Behovet for tydelighet dreier seg om å forstå beskjeder og informasjon uten å være redd for å misforstå eller gjøre feil.

Å forstå sammenheng mellom det som skjer og egen innsats kan være vanskelig for barn med autisme. Vi må tydeliggjøre slike sammenhenger og undervise i konsekvenser før vi kan bruke verken straff eller belønninger.

Autisme i barnehagen

Barnet har behov for forklaringer på det som er uforståelig. Forklaringene må være tydelige, konkrete og gjerne støttet med bilder, tegn eller andre visuelle framstillinger.

Det er vanskelig å få et autistisk barn til å gjøre noe det ikke ser meningen med og barnet motiveres ofte ikke av det samme som andre barn. Noen ganger kan vi finne motivasjon i deler av selve aktiviteten, andre ganger kan et enkelt belønningssystem gjøre susen!

Det aller viktigste og største behovet det autistiske barnet har, er likevel at de rundt virkelig forstår hva det innebærer å være autistisk. At man forstår at når barnet er fortvilet så er det ikke nødvendigvis med vilje, men rett og slett fordi verden blir for skummel og uforståelig!

Autistiske barn trenger forståelse, ikke korreks!

HVORDAN KAN VI HJELPE?

Autistiske barn trenger tydelig og forståelig struktur. En metode som er laget spesielt for autistiske mennesker, er **TEACCH**. Innenfor TEACCH har man systemer både for å skape forutsigbarhet, forståelse og ikke minst selvstendighet. Vi i SPISS har laget en 30 minutters film om TEACCH. Sjekk referanselisten bak i denne brosjyren!

SON-Rise programmet har fokus på å bygge relasjoner og mener at vi alltid må begynne der barnet er og vise at vi mener at det de er opptatt av og driver med er spennende og bra. Når de merker at vi ikke forsøker å stoppe eller endre dem, men heller deltar i deres aktivitet, åpner de fleste opp for å forsøke å bli med på det vi foreslår også. Se lenke til SON Rise sin nettside på referanselisten.

Noen ganger trenger vi å trene spesifikt på enkeltferdigheter. Atferdsanalytiske opplegg er utviklet med dette som formål, nemlig å trene helt konkret på enkeltferdigheter og samtidig registrere framgang på en nøyaktig og konkret måte. **EIBI** (Tidlig og intensiv behandling basert på atferdsanalyse) er et program som er laget spesifikt for å jobbe med barn i barnehagealder på denne måten. Det er tatt med en lenke til et nettsted som forklarer mer om EIBI på referanselisten.

DET FØRSTE DU KAN GJØRE

- Lag en visuell plan for dagen
- Merk hyller, kasser, skuffer og barnets plass med symboler/bilder barnet forstår
- Lag et visuelt kommunikasjonsredskap
- Begrens antall voksne (og barn) som det autistiske barnet skal bli kjent med
- Sørg for at barnet har fast plass i garderobe, ved matbordet og i samlingen

Lykke til!

REFERANSER

Klikk på teksten for å komme til nettstedet

Noen bra nettsider:

[TEACCH sine hjemmesider](#)

[SON-Rise sine hjemmesider](#)

[Om EIBI](#)

Til salgs fra SPISS:

[E-bok om ulike metoder og tiltak \(kr 50,-\)](#)

[E-bok om tilrettelegging \(kr 150,-\)](#)

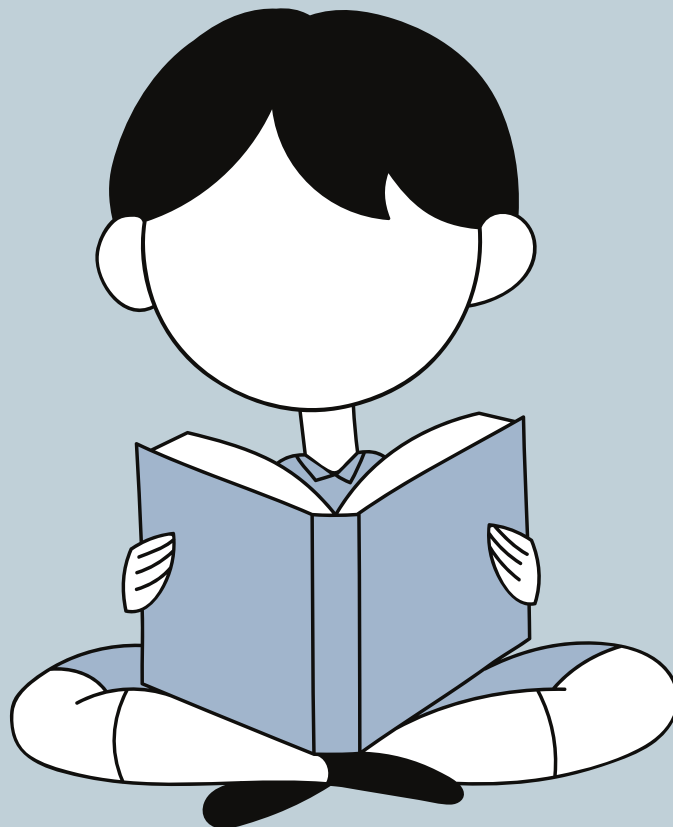
[2 timers webinaropptak av foreldrekurs om barnehagebarn med autisme \(kr 200,-\)](#)

SPISS Lunsjkurs på Facebook:

[Lunsjkurs om TEACCH](#)

[Lunsjkurs om autisme i barnehagen](#)

[Lunsjkurs om SON-Rise](#)

Autisme i barnehagen

En brosjyre fra SPISS

